

A O B 6 0 J A A R

Bijzondere interventies en heterdaad in Brussel

Christian De Coninck

Sami Ouannassi

Frédéric Muls

inhoudstafel

9	Voorwoord	37	Hoofdstuk 8 De toelatingsproeven voor de AOB
11	Hoofdstuk 1 Woordje van de initiatiefnemers van het boek	39	Hoofdstuk 9 De opdrachten
17	Hoofdstuk 2 Korte geschiedenis van de politie, meer bepaald van de politie van Brussel	43	Hoofdstuk 10 Ons leven bij de AOB
19	Hoofdstuk 3 Geschiedenis van de oprichting van de Anti-Overvalbrigade (AOB)	47	Hoofdstuk 11 Een typische dag
25	Hoofdstuk 4 Hulde aan mijn vader Eustache Van Helmont	49	Hoofdstuk 12 Periode 1965 – 1980: de geboorte
27	Hoofdstuk 5 Een sleutelfiguur van de AOB	57	Hoofdstuk 13 Periode 1980 – 1990: de opvolging
33	Hoofdstuk 6 Standpunt van de directeur JUD/A	65	Hoofdstuk 14 Periode 1990 – 2000: de groei
35	Hoofdstuk 7 Het organigram van de AOB	87	Hoofdstuk 15 Periode 2000 – 2010: de verandering

105	Hoofdstuk 16 Periode 2010 – 2020: de aanslagen	175	Hoofdstuk 24 De ontgroeningen
127	Hoofdstuk 17 Periode 2020 tot vandaag: de AOB wordt een SAU	177	Hoofdstuk 25 De getuigenissen
137	Hoofdstuk 18 De opleidingen	185	Hoofdstuk 26 De Kaiser Trophy
145	Hoofdstuk 19 De grote oefeningen	187	Hoofdstuk 27 Belgian Blue Line
155	Hoofdstuk 20 De voertuigen van de AOB van 1965 tot vandaag	189	Hoofdstuk 28 De bijnamen
163	Hoofdstuk 21 Invoering van een ere-medaille en officiële ceremonie van de AOB	191	Hoofdstuk 29 De AOB in foto
167	Hoofdstuk 22 De AOB en een officier	206	Nawoord – Dankwoord
171	Hoofdstuk 23 De strip	206	Lijst der afkortingen

Voorwoord

De uilen, zo worden onze politiemensen van de ANTI-OVERVALBRIGADE vaak genoemd. En terecht, want ze bezitten dezelfde kwaliteiten: discretie, observatievermogen, waakzaamheid en trouw. Eigenschappen die onmisbaar zijn voor de soms hachelijke opdrachten die zij dagelijks uitvoeren.

De ANTI-OVERVALBRIGADE treedt vooral op bij heterdaad. Ze houdt verdachte plaatsen en malafide groepen in de gaten, arresteert gevaarlijke individuen, spoort gestolen voertuigen op, voert huiszoekingen uit en beveiligt de verplaatsingen van prominenten. Gezien de veelzijdigheid van deze taken volgen de agenten een strenge fysieke en psychologische voorbereiding. Ze beschikken ook over geavanceerde uitrusting, zowel offensief als defensief. Bovenal zijn ze zich bewust van hun verantwoordelijkheden en tonen ze een voorbeeldige moed. Want het garanderen van de openbare veiligheid gaat nooit zonder risico's. Wij eren hierbij de nagedachtenis van onze agenten die in dienst zijn omgekomen, slachtoffers van hun plicht.

Dit boek is dan ook een eerbetoon aan alle politiemensen die sinds de oprichting in 1965 bij de ANTI-OVERVALBRIGADE hebben gewerkt. Oorspronkelijk als tijdelijke structuur opgezet, toonde de brigade al snel haar doeltreffendheid in de strijd tegen criminaliteit. Onze regio is sindsdien ingrijpend veranderd. Als Europese hoofdstad met een centrale geografische ligging wordt zij geconfronteerd met groeiende uitdagingen en fenomenen. Ons politiekorps heeft zich aan deze realiteit aangepast, onder meer door de samenwerking tussen de diensten te versterken.

Gesterkt door de opgebouwde ervaring en een onberispelijk professionalisme blijft de ANTI-OVERVALBRIGADE in de frontlinie actief. Haar bewonderenswaardige korpsgeest is gevormd op het terrein, in het vuur van de actie. De interventies, soms recht uit een thriller, die in dit werk worden beschreven, tonen zowel de risico's als de passie voor het vak dat onze helden hebben gekozen.

➤ Philippe Close

Burgemeester van Brussel

➤ Romain De Reusme

Burgemeester van Elsenne

Zestig jaar ANTI-OVERVALBRIGADE (AOB), 'den BAA' zoals we ze hier bij PolBru al lemaal kennen: het is toch een mijlpaal. De opkomst van het banditisme en het spijtige overlijden van twee collega's in de nasleep van het almaar toenemende geweld zorgde er 60 jaar geleden voor dat deze dienst werd opgericht. Mensen die er niet voor terugdeinsden om het vuur te openen op ordediensten zouden voortaan te maken krijgen met de mannen van den BAA.

Doorheen de jaren groeide de dienst uit tot een geoliede machine. En dat was ook nodig. Want aan het banditisme werden ook de zogenaamde flags gekoppeld. Dat is het jargon voor heterdaadbetrappingen, iets waar de dienst ook naar streeft. Het team ontwikkelde ook een eigen jargon en zou bijna een boek(je) kunnen vullen met termen als *tango*, *plage*, *binome*, *trinome*, *nen pas op*, *nen cut off*. Ik weet niet altijd wat ze ermee bedoelen, maar zij wel, en om snel op elkaar in te spelen is dat het enige wat telt.

Het is vooral met de opkomst van radicalisering, terrorisme en de Syriëstrijders dat de AOB een nieuw pad moest bewandelen. De wapenwedloop die gepaard ging met de radicalisering zorgde voor de noodzaak binnen de politiezone om deze eenheid uit te bouwen, andere diensten te ondersteunen en vooral kort op de bal te spelen. Klemtonen werden doorheen de jaren verder gelegd op professionalisering, grondige opleiding en een enorme evolutie in het materiaal. Geen overbodige luxe in een samenleving waarin we steeds vaker geconfronteerd worden met vuurwapenincidenten.

Toegegeven, als korpschef vraag ik veel van deze dienst, niet in het minst qua beschikbaarheid (24/7) en aanwezigheid. Daarbij val ik graag terug op de zeven minuten die ik vooropstel, waarbinnen de eenheid volledig geeft (jargon: uitgerust) ter plaatse moet zijn om de dreiging aan te pakken. Snel handelen, mensen in veiligheid brengen, targets neutraliseren en vooral ook veilig terug naar het thuisfront kunnen keren. Daar streven we elke dag naar.

Deze brigade is de grootste zogenaamde Special Assistance Unit (SAU) van ons land, en ik hecht er veel belang aan dat we de beste moeten proberen zijn en vooral blijven. Dit alles realiseren zonder goede samenwerking met andere SAU's is onmogelijk. Het is niet dat het banditisme an sich verdwenen is, of dat er geen sprake meer is van terrorisme of flags; maar de waaier van het takenpakket van de AOB is veel breder geworden. Ze zullen altijd op mijn steun kunnen rekenen en hopelijk ook op het nodige respect van onze bevolking.

➤ Michel Goovaerts, Korpschef

Eerste hoofdcommissaris van de politiezone Brussel HOOFDSTAD Elsenne

De reputatie van de ANTI-OVERVALBRIGADE van de lokale politie Brussel HOOFDSTAD Elsene hoeft niet meer bewezen te worden. Ze is bijzonder sterk en steunt op een geschiedenis die in dit werk wordt geschetst, en die de lezer wordt uitgenodigd te ontdekken of te herontdekken. Jaren van werk en individuele offers hebben ertoe bijgedragen dat deze entiteit niet alleen een gerespecteerd, maar ook een gewaardeerd korps is geworden.

Deze eenheid is werkelijk de belichaming van politionele efficiëntie, met name op het vlak van de strijd tegen stedelijke criminaliteit, en vormt een echte meerwaarde voor de hoofdstad van België. Iedereen die in de veiligheidssector in Brussel werkt, kent de AOB. Gevreesd door delinquenten die deze donkere wagens zien aankomen, werkt ze dag en nacht om de burgers te dienen en te beschermen. Slachtoffers zijn opgelucht als ze haar zien naderen, evenzeer als criminelen weten dat hun vrijheid geteld is. De politieagenten die haar uitmaken, nemen fysieke risico's en offeren hun privéleven op om anderen te beschermen. Het zijn die risico's en offers die elke dag opnieuw de geschiedenis van de AOB schrijven.

Enkele jaren geleden had ik de gelegenheid om deel te nemen aan patrouilles met de AOB, toen nog met de oude VW Golf VI GTI. Ik kan bevestigen dat haar reputatie allerminst onverdiend is. In het voertuig heerste hetzelfde professionalisme als de vastberadenheid om elke opdracht correct uit te voeren, de veiligheidsriem altijd strak vastgeklekt.

Toen ik in mei 2013, nog een jonge substituut-procureur zijnde, werd verwittigd dat de AOB het vuur had geopend op een individu en hem dodelijk had verwond, was ik onmiddellijk getroffen door het koelbloedige optreden en het professionalisme van deze politieagenten. De neergeschoten man had zojuist een toeriste neergestoken en bedreigde de agenten terwijl hij deed alsof hij hen met zijn wapen wilde aanvallen. Het onderzoek van Comité P was onverbiddelijk: de AOB had geen enkele fout gemaakt.

Omdat de AOB op alle fronten van gevaar actief is, kan zij zelf doelwit worden, en het is van groot belang haar te steunen. Ze gebruikt geweld wanneer dat moet, neutraliseert dreiging en doet eenvoudigweg haar plicht. Ze waakt over het recht op leven, het recht op fysieke integriteit, het recht op andermans eigendom, en herinnert zij die de weg van de misdaad kozen eraan dat straffeloosheid geen plaats heeft in de stad.

Voor het parket van Brussel is de AOB een voorbeeld. Voorbeeldig, maar niet onfeilbaar, want niemand is perfect — maar ongetwijfeld toegewijd en volledig in dienst van de bevolking. Daarom moeten we hopen dat zij haar vleugels kan blijven uitslaan, zich verder kan ontwikkelen en de groeiende onveiligheid in onze hoofdstad kan blijven terugdringen.

Nu de fusie van de politiezones opnieuw in de politieke cenakels besproken wordt, moeten we hopen dat, mocht dit project werkelijkheid worden, de AOB niet alleen een lokaal Brusselse modelfunctie kan blijven vervullen, maar zich voortaan in heel Brussel kan laten gelden, in alle negentien gemeenten. Laten we hopen dat de politie- en beleidsmakers de wijsheid zullen hebben om de AOB overal in te zetten waar haar expertise noodzakelijk is. Dat zou een nieuw hoofdstuk betekenen in haar geschiedenis, én een zegen voor de gemeenten die door gebrek aan capaciteit, middelen of ambitie niet beschikken over deze dag- en nachtkracht.

De geschiedenis van de AOB zou dan nog maar net begonnen zijn...

 Julien Moinil

Procureur des Konings te Brussel

In de jaren zestig werd de politie van Brussel geconfronteerd met een stijgende vorm van criminaliteit en werd een eerste zaadje geplant voor de oprichting van een eenheid die zou instaan voor tussenkomsten bij zware misdrijven.

De oprichting van de ANTI-OVERVALBRIGADE, gekend onder de naam AOB – BAA, gebeurde echter in de schaduw van twee dramatische feiten die zich in Brussel hadden voorgedaan.

DE MOORD OP AGENT VAN HELMONT

Bloedige overval in het hart van Brussel: een decemberochtend mondt uit in een drama

BRUSSEL, ZATERDAG 4 DECEMBER 1965 — Wat een gewone ochtend in het centrum van de hoofdstad had moeten zijn, veranderde in een misdaadscène die zo uit een politieroman leek te komen. Een brutale en dodelijke overval schokte de Galeriestraat en liet een gedode politieagent, een voort-

vluchtige dader en een stad in shock achter. Twee gewapende en gemaskerde mannen waren via het dak de galerijen binnengedrongen en hadden zich verscholen onder de trap die naar de kluizenzaal leidde.

Rond 8.30 uur werd een van de verantwoordelijken van de winkel hardhandig overmeesterd toen hij de zaal wilde openen om toegang te krijgen tot de kluizen. Onder bedreiging van vuurwapens werd hij gedwongen de compartimenten met waardevolle goederen te openen. Terwijl de overvallers een buit van ongeveer vijf miljoen Belgische frank verzamelden, stond agent Van Belmont op post aan de hoek van de Anspachlaan en de Bisschopsstraat, waar hij het verkeer regelde.

Zijn aandacht werd getrokken door twee mannen die uit een nog gesloten winkel kwamen, met zware tassen in de hand. Van Belmont zette de achtervolging in, maar toen hij de hoek omsloeg, barstte een vuurgevecht los. Hij werd koudbloedig neergeschoten door een van de daders, die hem met een vuurwapen opwachtte.

Agent Van Belmont overleed ter plaatse. De daders, die zojuist een gewapende overval hadden gepleegd in het warenhuis **Aux Galeries Anspach**, sloegen op de vlucht en werden nooit teruggevonden, ondanks een grootschalig onderzoek.

DE MOORD OP AGENT DE LEENER

Ampers twee maanden na het dramatische overlijden van agent Van Belmont, deed op 24 februari 1966 agent De Leener de bewaking bij een gestolen voertuig dat geparkeerd stond aan de Nationale Bank van België te Brussel.

Tijdens deze bewaking kwamen drie mannen aangelopen en maakten aanstalten om in het voertuig te stappen. Ze werden tegengehouden door agent De

Leener, die hen om hun identiteitsdocumenten vroeg.

Een van hen overhandigde zijn identiteitskaart, die De Leener aannam. Kort daarop werd hij door een andere gangster neergeschoten. De daders laadden het lichaam van De Leener in de kofferbak van het voertuig en reden ermee weg.

Later kwamen de collega's van de onfortuinlijke De Leener aan op de plaats van het